Susitikimas su profesoriumi Liudu Mažyliu Bostone

Gailė Budvytytė
Bostono lituanistinės mokyklos mokytoja-praktikantė

Nepriklausomybės 100-ečiui skirtas renginys vyko vasario 3 d. Bostono lituanistinėje mokykloje. Liudas Mažylis – Vytauto Didžiojo universiteto profesorius, kuris 2017 m. kovo 29 d. Vokietijos užsienio reikalų ministerijos diplomatiniame archyve surado Vasario 16-osios – Lietuvos Nepriklausomybės Akto – originalą. Tai tapo ypatinga dovana Lietuvai ir lietuvių tautai, kuriai pastarieji 100 metų nebuvo lengvi.

Pirmiausia profesorius papasakojo istoriją, kodėl sugalvojo ieškoti Akto. Verta paminėti, jog prof. Mažylis yra chemijos mokslų daktaras, o dėsto politikos mokslų ir diplomatijos fakultete, taigi, jis nėra istorikas. Mintis ieškoti Akto profesoriui kilo 2017 m. Vasario 16 d. švenčiant 99-ąjį Lietuvos gimtadienį Vilniuje. Jis buvo prie Signatarų namų, klausėsi profesorius Vytauto Landsbergio, salvių, vakare ėjo prie laužų. Visgi jam pasirodė, jog 100-etis reikalauja kažko daugiau, kažko labiau *sukrečiančio*. Pasirodo, kad pirmiausia L. Mažylis ieškojo šiuo Lietuvos istorijos laikotarpiu besidominčių doktorantų ir studentų, tačiau ši paieška buvo nesėkminga ir į archyvą turėjo važiuoti pats. Taigi Liudas Mažylis išvyko į Berlyną, kur per pusdienį rado tiek 1917 m. gruodžio 11 d. deklaraciją, tiek Vasario 16-osios Aktą: „Gal dokumentas jautė, kad dabar mums jo labai reikia.“

Neabejotinai šis įvykis Lietuvai be galo svarbus, tačiau Akto suradimas pakeitė ne tik valstybės, tačiau ir paties profesoriaus gyvenimą: „Smarkiai pasikeitė žmogaus gyvenimas, – sako profesorius, – mane visur kviečia dabar.“ Po atradimo L. Mažylis sulaukė skambučio ir klausimo, kada jis ketina atskristi į Lietuvą, Vilnių,

kur jį norėta pasitikti: „Supykau, nes turėjau autobuso bilietą į Kauną.“ Visgi po poros dienų jo sutikimas įvyko Vilniaus uoste, o vėliau jam 15 tūkstančių sirgalių Žalgirio arenoje skandavo: „Ačiū! Ačiū!“

Profesorius sako, jog prieš tai jam (ko gero, ir nemažai daliai lietuvių) kildavo klausimas, kaip taip gali būti, jog valstybė neturi pagrindinio savo dokumento? O kai jis atsirado, apėmė nevaldomas džiaugsmas. „Visi džiaugėsi, visiems to dokumento trūko, o dabar galime oriai švęsti valstybės šimtmetį. Kai atsirado dokumentas, mes tapome kitokie. „Vienas žodis – džiaugsmas“, – mintimis dalinosi profesorius. Po profesoriaus pasakojimo klausytojai uždavė daug įvairių klausimų, dalinosi įžvalgomis, kalbėjo apie ateities planus ir, svarbiausia, džiaugėsi.

Dabar Vasario 16-osios Aktas yra Signatarų namuose Pilies gatvėje, Vilniuje, kur 1918 m. ir buvo pasirašytas. Parodai Vokietijos Federacinės Respublikos užsienio reikalų ministerijos Politinio archyvo paskolintą dokumentą bus galima apžiūrėti iki 2018 m. lapkričio 15 d. Susitikimo su profesoriumi filmuotą medžiagą galite rasti Bostono lituanistinės mokyklos tinklapyje www.blsm.org.

Gintaro Sekmoko nuotraukose – prof. Liudo Mažylio paskaitos akimirkos:

I can be a ...
METEOROLOGIST
DOCTOR
EPIDEMIOLOGIST
ASTRONAUT
ENGINEER
MATHEMATICIAN
BIOLOGIST
NETWORK ANALYST
VETERINARIAN
ZOOLOGIST
GEOGRAPHER
ARCHITECT
TECHNICAL WRITER
GEOSCIENTIST
STATISTICIAN
SURVEYOR
PHYSICIST
HYDROLOGIST
DENTIST
ASTRONOMER
ELECTRICIAN
CHEMIST

1918 m. vasario 16 d. formula

I can be a ...
DOCTOR
ASTRONAUT
ENGINEER
BIOLOGIST
NETWORK ANALYST
ZOOLOGIST
PHYSICIST
HYDROLOGIST
DENTIST
ASTRONOMER
ELECTRICIAN
CHEMIST

EXIT

I can be a ...
BOSTONO LITURNES

I can be a ...